

І. М. Нєнно

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та управління

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА: ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕРЦГАМ

Бізнес-модель підприємства виступає в якості потенційного генератора грошових потоків, що впливає на ринкову вартість організації. При цьому саму вартість компанії створюють певні внутрішні чинники даної моделі, результат якої вимірюється рентабельністю власного капіталу (Return on Equity, ROE). Тому на основі цього показника можна проаналізувати і дати оцінку бізнес-моделям компанії. В таблиці наведені розрахунки фінансово-економічних показників порту для 12-факторної моделі рентабельності власного капіталу ROE [1, 2].

Візуалізація бізнес-моделей можлива за допомогою матриць, таблиць та графіків.

Різні дослідники в якості елементів матриць бізнес-моделей виділяють: систему створення цінності, споживчу цінність, ціннісну та цінову пропозицію, формулу прибутку, фінансову модель, потоки доходів, структуру витрат, ключові активи, ключові ресурси, ключову діяльність, ключові партнерства, сегмент споживачів, канали збуту.

Табличні форми візуалізації використовуються для систематизації розрахункових показників, складових декомпозиції бізнес-моделей, факторів та компонентів, які впливають на створення вартості підприємства як основної мети функціонування бізнес-моделей.

Таблична форма дванадцятифакторної моделі ROE охоплює валову маржу, ефект від комерційних та управлінських витрат, ефект від фінансової діяльності, податковий ефект, управління грошовими коштами, управління дебіторською заборгованістю, управління запасами, управління іншими оборотними активами, управління основними засобами, управління іншими позаоборотними активами, боргове навантаження, рівень безвідсоткових зобов'язань у власному капіталі. Ерцгама як форма візуалізації є зручною для порівняння та коригування показників бізнес-моделей для відстеження результатів реалізації стратегії управління. Її використання проведене на прикладі

морського торговельного порту «Октябрьск». Основною складністю при побудові ерцгами є формування шкали на основі відносного відхилення показників, яке потребує обмежень для зручності візуалізації. У зв'язку з цим ерцгаму порту сформовано за два роки: 2014 та 2015 рр. (див. рис.).

Таблиця
Оцінка бізнес-моделі ДП СМТП «Октябрьск» методом 12-факторної моделі ROE за 2014–2015 рр.

№ з/п	Показник	Фактичне значення	
		2014	2015
1	Валова маржа, %	28	54
2	Ефект від комерційних і управлінських витрат	0,87	0,97
3	Ефект від фінансової діяльності	1,01	1,00
4	Податковий ефект	0,77	0,81
5	Управління грошовими коштами, дн.	90,72	108,84
6	Управління дебіторською заборгованістю, дн.	28,84	13,65
7	Управління запасами, дн.	25,79	21,60
8	Управління іншими оборотними активами, дн.	1,26	0,14
9	Управління основними засобами, дн.	387,53	237,03
10	Управління іншими необоротними активами, дн.	0,00	45,73
11	Боргове навантаження	0,00	0,00
12	Рівень безвідсоткових зобов'язань у власному капіталі	0,09	0,11

* розраховано авторкою за даними фінансової звітності ДП СМТП «Октябрьск»

Як свідчать розрахунки та наявно видно на рисунку, за період 2014–2015 рр. в бізнес-моделі ДП СМТП «Октябрьск» відбулися позитивні зміни. Зокрема, за період 2014–2015 рр. збільшилася валова маржа, ефект від фінансової діяльності та податковий ефект, ефект від комерційних та управлінських витрат, покращилося управління грошовими коштами, дебіторською заборгованістю, основними засобами, знизився рівень безвідсоткових зобов'язань у власному капіталі. Погіршилося управління грошовими коштами, що пояснюється участю у довгострокових проектах.

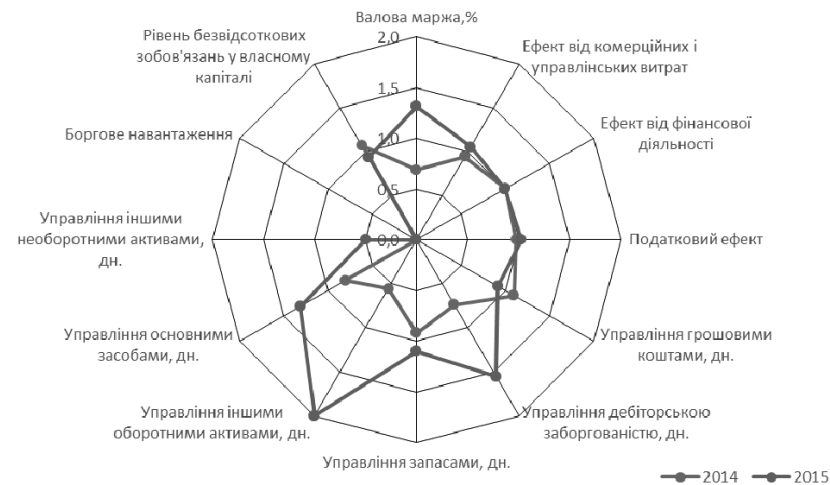

Рис. Візуалізація бізнес-моделі ДП СМТП «Октябрьск»

Література

- Алтухова М. В. Как оценить бизнес-модель компании [Электронный ресурс] / М. В. Алтухова // Справочник экономиста. — 2014. — № 3. — Режим доступа : http://www.profiz.ru/se/3_2014/bisne_model/. — Назва з екрана.
- Вашакмадзе Т. Т. Сравнительный анализ бизнес-моделей компании [Текст] / Т. Т. Вашакмадзе // Экономика и жизнь. — 2012. — № 16 (45). — С. 35–45.